

Vyjádření školitele Jakuba Rákosníka k průběhu studia a k disertační práci

“Noc v Československu 1945–1960: Reprezentace a sociální praxe”

předkládané v roce 2019 na Ústavu hospodářských a sociálních dějin FFUK

I. Hodnocení celého doktorského studia

Mgr. Lucie Dušková zahájila doktorské studium v roce 2012. Své studijní povinnosti plnila řádně a včas a nutno poznamenat, že patřila zvláště v pozdějších letech studia mezi neaktivnější doktorandy našeho ústavu. Rozsáhle participovala na výuce, a to opakovaně i výuce náročnějších předmětů v rámci magisterského studia a také semestrálních kurzů v anglickém jazyce pro zahraniční studenty, na což byla schopna obstarat i odpovídající grantové finanční zajištění. V pozdějších letech studia aktivně vystupovala na řadě zahraničních konferencí a doktorandských workshopů na prestižních institucích (Paris-Sorbonne, Collegium Carolinum, University of Virginia ad.). Úspěšně si rovněž obstarala několik stipendií pro dlouhodobější studijní pobyty v zahraničí (Slovensko, Německo). Své administrativní schopnosti v mimořádné míře osvědčila zorganizováním mezinárodní konference o noční práci, která ve spolupráci s Univerzitou v Regensburgu proběhne na podzim 2019 na FFUK. Během studia publikovala několik studií, včetně publikací v zahraničí. Rovněž se věnovala recenzování zahraničních publikací v domácím odborném tisku. V současnosti pracuje na překladu knihy Romana Krakowského z francouzštiny pro nakladatelství Academia. V roce 2017 získala na sjezdu historiků 3. cenu děkana FF PU za prezentaci své dílčí studie ze svého disertačního tématu.

Ačkoli disertační práce byla finalizována až během sedmého ročníku studia, s ohledem na objem prostudovaného materiálu, kvalitu jejího zpracování i obvyklou délku doktorského studia na FFUK podle starých akreditací nepovažuji za fér tuto skutečnost přičítat doktorandce k tíži. Z uvedeného je zřejmé, že Lucie Dušková je studentkou nadprůměrných kvalit i zdravých ambic, což dosvědčuje i její úspěch v konkurzu, jenž byl na ústavu vypsán v letošním roce.

II. Celkové zhodnocení disertační práce

Disertační práci považuji za kvalitně zpracovanou a inovativní. Ve způsobu výzkumu a psaní se projevuje autorčino historické školení z francouzského prostředí, které působí v české historiografii poválečných dějin jako příjemné obohacení vedoucí k nezvyklým perspektivám. Bohatě tuto svou orientaci ve francouzském sociálněvědním prostředí osvědčuje v poznámkovém aparátu i celkové konceptualizaci práce. Přestože jsem k možnosti smysluplného a relativně komplexního uchopení tohoto tématu byl jako školitel původně lehce skeptický, výsledek mě přesvědčil o opaku. Autorka dokázala čas noci zpracovat z nejrůznějších úhlů pohledu, aniž by však dizertace ztratila koncepční rámec a stala se tak jen anekdotickou sbírkou nahodilostí z archivů a denního tisku.

Konceptuálně se dizertace opírá jednak o tradici durkheimovské sociologie, která pracuje s konceptem kolektivních reprezentací, a její modernější a více politicky angažovanou variantu v podání Cornelia Castoriadis a jeho konceptu sociálního imaginárního. Dále vychází z dějin každodennosti a v jejich rámci využívaného pojmu sociální praxe (Alf Lüdtke, Thomas Lindenberger).

Disertační práci považuji za zpracovanou odpovídajícím způsobem. Z hlediska tématu a způsobu zpracování ji považuji v rámci dosavadní historiografie za mimořádně originální. Zvláště oceňuji velké

množství různorodých pramenů, které autorka musela zpracovat, aby se dobrala relevantních výsledků analýzy. Prominentní místo mezi nimi zaujímají filmové prameny, především celovečerní filmy, jež jsou využity jako základní rámec stanovující osy analýzy imaginárna, z něhož jsou vyvozovány normativní postoje. Dále byla značná pozornost věnována policejním pramenům, z nichž jsou dovozovány charakteristiky sociální praxe individuálních aktérů. I toto netradiční propojení pramenů tak rozdílné povahy do organického celku dokazuje tvůrčí schopnosti autorky.

Práce je rozčleněna do čtyř velkých tematických okruhů, které se člení na dílčí kapitoly. Zvláště první část nejvíce využívá filmových pramenů pro rekonstrukci metanarace noci v poválečném Československu. Druhá část je orientována na ideologická schémata budovatelské fáze socialismu. Třetí část se věnuje nočním světům z nejrůznějších úhlů pohledu, včetně aspektů ekonomických a marketingových. V poslední kapitole této části, věnované slavnostem a zábavě, si autorka otevírá prostor pro přechod ke čtvrté části, v níž jsou rozpracovány formy nočního života – od společensky konformních, až po ty, co jsou kategorizovány jako sociálně patologické či kriminální. Pozoruhodná, byť částečně se tématu vymykající, je nepochybně kapitola 9.4. otevírající dosud v historiografii přehlížená témata ekonomických aspektů estrádních akcí v padesátých letech.

Zvláště také oceňuji autorčiny interpretační dovednosti a citlivost k postižení hluboce zakořeněných kontinuit, což jí také vhodně usnadňuje výše zmíněný konceptuální, resp. analytický rámec celé práce.

III. Přípomínky k disertační práci [jsou-li nějaké]

Vzhledem k tomu, že jsem měl možnost průběžně sledovat a komentovat jednotlivé kapitoly během jejich zpracovávání, uplatnil jsem své podstatné námitky již v této fázi. Autorka na ně zásadně pozitivně reagovala a zohlednila je ve finální podobě textu. Proto k disertační práci z pozice školitele nemám žádné připomínky podstatné povahy, resp. drobnou poznámku formuluji v bodu IV.

IV. Případné dotazy k obhajobě

Jakým způsobem byste čelila klasické námitce vycházející z teorie totalitarismu, která pracuje s dualitou ideologického jazyka a „zdravého rozumu“ aktérů. V této perspektivě aktéři ideologické kategorie využívají jen z instrumentálně racionálních či pragmatických důvodů, aniž by je přijali za své. Jinými slovy, námitka spočívá v tom, že je ideologický jazyk brán v práci se vši vážností, ačkoli ze strany aktérů jej nelze považovat za autentický. Domnívám se, že pro budoucí publikaci – a nepochybuji o tom, že tato dizertace má být publikována – by autorka měla více zohlednit tuto dimenzi debat, jež vyvolaly revizionistické práce o státním socialismu v Československu.

V. Závěr

Domnívám se, že všechny požadavky na úspěšné absolvování doktorského studia byly splněny a že disertační práce svou kvalitou odpovídá standardům, které na tento typ absolventských textů jsou na FFUK kladeny. Předloženou disertační práci proto předběžně klasifikuji jako *prospěl(a)*.